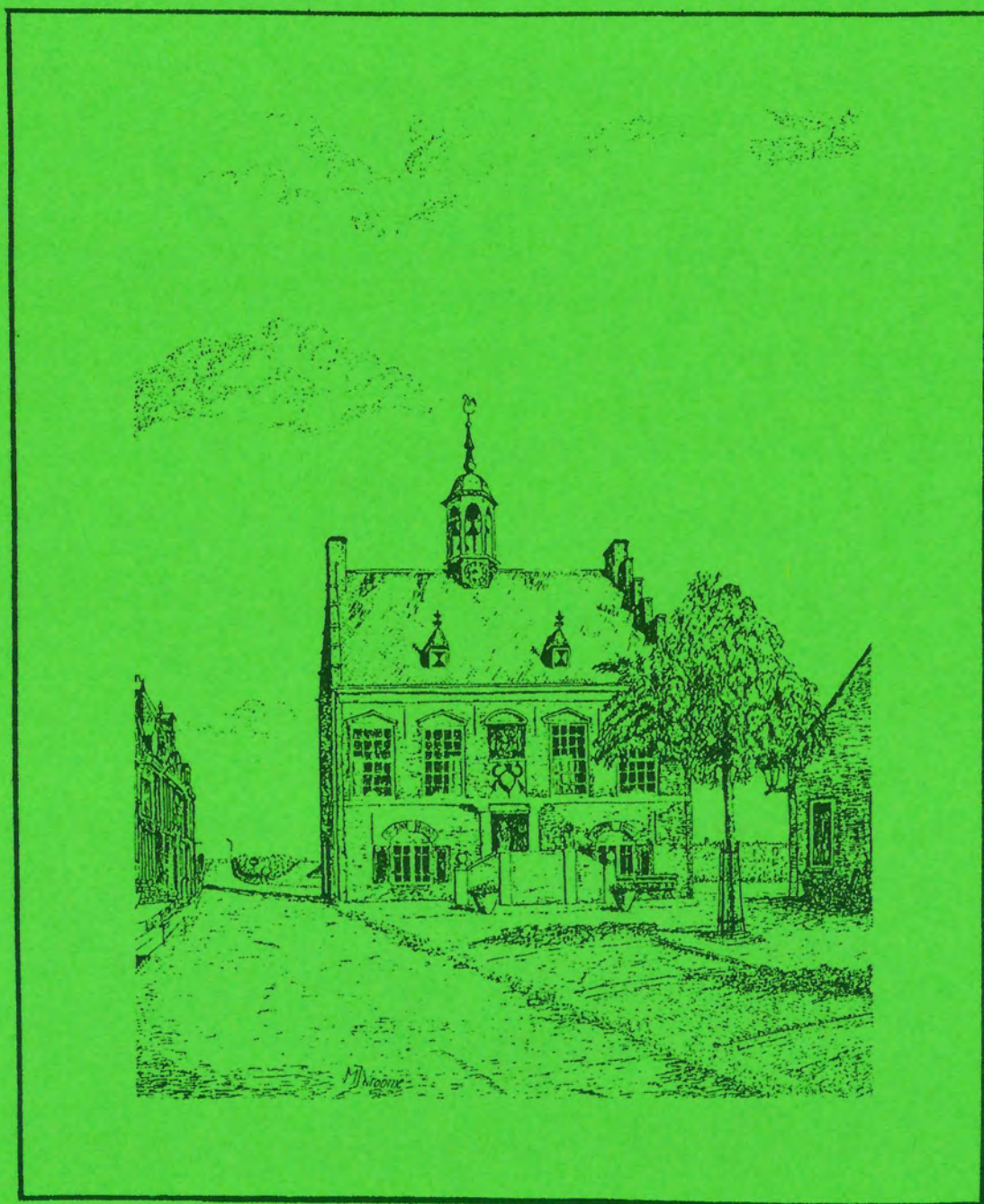

Nieuwsblad van de Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven

1952

1951

1950

1949

1948

1947

1946

1945

1944

1943

1942

1952

1951

1950

1949

1948

1947

1946

1945

1944

1943

1942

C O L O F O N

Jaargang 1994 no. 3.

Secretariaat:
Hazelaarlaan 21
4233 HN Ameide
tel.: 01836-2535

Lidmaatschap:
f 25,- per jaar.

Bestuur:
G. Streefkerk
(voorz.)
P. Will
(secr.)
H. de Haan
(penn.)
M. de Bruyn
J.D.C. Laroo
A.M. den Oudsten
C. den Oudsten
R.G. Smith
J. Stasse

Voor vragen over,
bijdragen aan het
Nieuwsblad:
01836-2127.

Inhoud:

<u>Pag.</u>	
1.	Ten Geleide
2.	Onze Jongstgeborene
3.	Een voorproefje
4.	Lezing van de heer P. van Toor over de stad Haarlem
14.	Verslag van de excursie door G. Streefkerk
15.	De Oorlog
16.	De eerste fase van de bezetting
19.	Voor uw agenda
19.	Nieuwe leden

Ten geleide.

Het verenigingsseizoen met al de bijbehorende activiteiten is weer van start gegaan. Het bestuur is al druk aan het organiseren en plannen, omdat het een druk seizoen gaat worden met activiteiten rondom de oorlog en de bevrijding.

We hopen ook met een boekje over dit onderwerp te komen, maar daar moet nog hard aan worden gewerkt, om dat op tijd af te krijgen, zodat we dringend uw bijdrage en medewerking vragen! (zie pag. 15)

Kortom we verwachten veel van dit seizoen en van sommige activiteiten kunt u vast nota nemen als u dit nummer doorleest.

In dit nummer is ook de lezing opgenomen van de heer P. van Toor, die op zo'n voortreffelijke wijze het winterseizoen van onze Vereniging heeft geopend met zijn boeiende lezing over en zijn goed georganiseerde excursie in Haarlem. Zo kunnen we nog eens heerlijk nagenieten, of het betreuren dat we verstek lieten gaan.

De redactie wenst u veel leesplezier en tot ziens op de Paardenmarkt!

De redactie.

ONZE JONGSTGEBORENE

"Triomf, triomf! het aan, mijn luit,
Want moeder zegt: de tand is uit!
Laat dreunen nu de wanden!
Nu heeft 't wichtje tanden!"

Mogen we deze juichende aanhef van de hollebollende Tollens, die negentiende-eeuwse handelaar in verf en verzen, een beetje mengen en als aankondiging gebruiken voor onze nieuwe uitgave! De Hist. Ver. A/T hoeft inderdaad niet te melden dat het schrijfgroepje al tandjes krijgt, die pijn hebben we allang gehad en de uk kan waarempel best aardig lezen en schrijven. Nee, deze gaat niet hol-over-bol aan de gang, maar heeft het toch maar gefixt -telkenmale woorden en illustraties wikkend en wegend- een origineel boekwerkje over het verenigingsleven uit de jaren 1920 - 1950 samen te stellen met o.a. foto- en ander beeldmateriaal dat nooit eerder de ronde heeft gedaan. Vandaar die titel en dat triomfantelijke begin van dit stukje. Kunnen we gelijk ons eigen rijm kwijt:

"Triomf, triomf, voor onze spruit,
de 'Termeise Trekpleisters' is uit!
Alleman komt in onze kraam te pas;
die biedt wat je ooit zag noch las".

Weet u nog dat op de vorige Paardenmarkt de Historische Vereniging Ameide/Tienhoven present was met onder meer haar geesteskind:

"NIJVER AMEIDE EN TIENHOVEN ANNO 1930 - 1940"?

Dit boekwerkje is grif van de hand gegaan en we moesten zelfs snel tot een herdruk overgaan, wilden we aan de vraag kunnen voldoen.

Enkele exemplaren hebben we nog, maar die gaan ons archief in. Opnieuw een boekje: belangstellende clubleden wisten al wel dat we in verwachting waren van onze volgende en dat het zou gaan over het verenigingswel en wee ter plaatse. De naam is:

"TERMEISE TREKPLEISTERS
VERENIGINGSLEVEN EN CLUBVERKEER VAN WELEER"

Het is weerom een boeiend geheel geworden, 60 pagina's dik.

We nemen een zinsnede van bladzijde 3 over, waar staat:

"Heel aardig is de sfeer uit die jaren op te snuiven, zeker voor wie daaraan een vracht goede herinneringen bewaart".

Nu is dit werkje echter niet enkel bestemd voor degenen die het echt meegemaakt hebben; elke rechtgeaarde Termeienaar of Tienhovenaar of streekgenoot, jong en oud, mag dit brokje eigen sociale en cultuurgeschiedenis niet zijn/haar neus voorbij laten gaan.

De verkoopprijs bedraagt f 9,00, maar leden kunnen 1 exemplaar voor f 7,50 verkrijgen bij onze kraam, die u op 13 oktober vindt voor het Kerkelijk Centrum in het Kerkstraatje.

Zo ziet u maar weer:

de vereniging houdt de leus hoog van die daalder op de markt!

Wees er wel snel bij, want anders gaat de leus misschien niet meer op.

KRUISVERENIGINGEN EN ZIEKENFONDSEN

Opnieuw een ander chapter: het zou Oud-Termei en Tienhoven niet zijn, wanneer de ingezetenen het niet voor elkaar opnamen; het is hun inderdaad een zorg. Jazeker, ze deden terdege aan voor- en ziekenzorg. Gaan we van start met de bekendste: het Groene Kruis. Als data staan geboekstaafd 19 april -toen had een eerste bespreking plaats- en 29 april 1915- de oprichtingsbijeenkomst in de bovenzaal van De Jong. De voornaamste doelstelling de jaren door is geweest het verlenen van menselijke en materiële hulp aan die gezinnen die verpleging behoeven. Wijkverpleegsters in verenigingsverband zijn achtereenvolgens geweest: de zusters Breebaart, Van Rooijen en Hagoort. Men kon tevens benodigdheden, zoals ondersteken, verstelbare bedden, enz. afhalen aanvankelijk in een schuurtje aan de Peperstraat en later in het Groene-Kruisgebouw aan de Achterweg, nadat je je gemeld had bij de timmermansvrouw Verheij-Versluis in de Brouwerij, die de sleutelbewaarster was.

Weer later, in 1956, is er een consultatiebureau verzezen aan de Broekseweg. In 1988 is deze Kruisvereniging opgegaan in groter verband; 'Vereniging Kruiswerk Lek & Merwede' geheten.

Wanneer het in Ameide paardenmarkt is... dan daveren de straten niet alleen van de hoeven der rossinanten, maar dan zet de gansche bevolking de bloemetjes buiten. Dan worden er volksspelen gehouden, waarbij natuurlijk het klassieke ringrijden niet ontbreekt. Onze foto toont een paartje in actie.

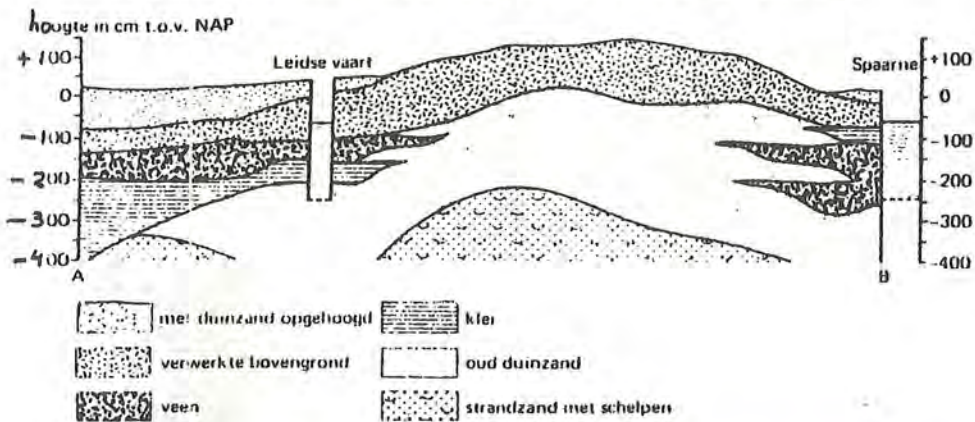
een voorproefje
enkele fragmenten
uit het nieuwe
boekje!

Lezing, gehouden op 29 augustus '94 door P. van Toor.

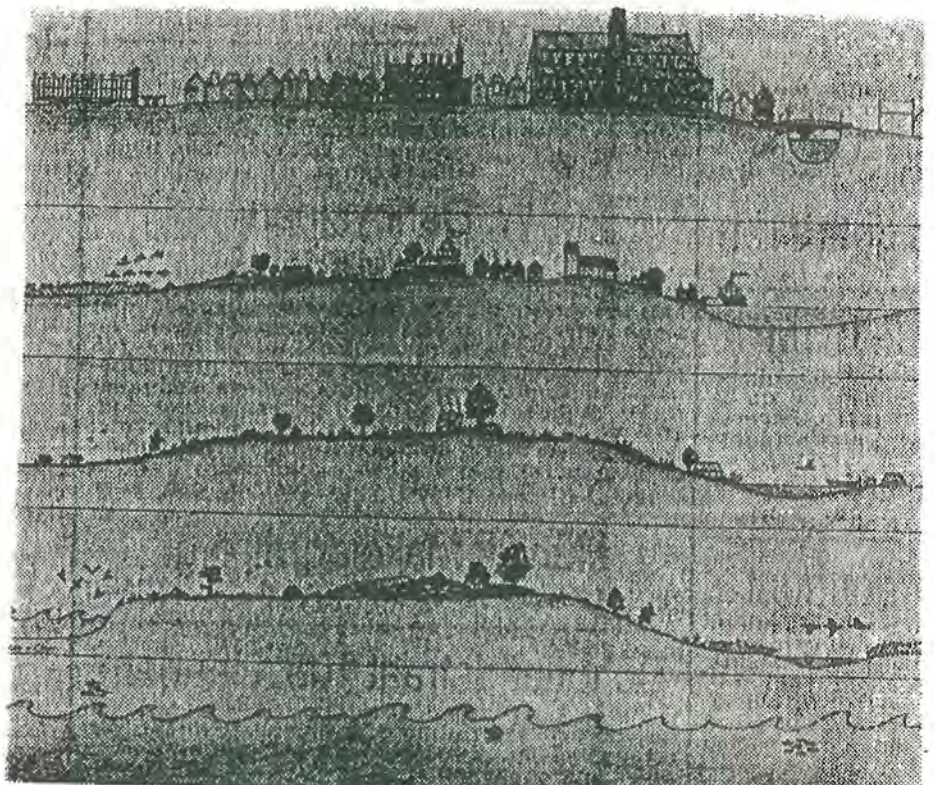
Vrienden van de vereniging !

INLEIDING

Bijgaande toelichting is nodig omdat er anders met de uitleg teveel tijd verloren gaat. Het betreft een kaart van stad en omgeving en een schets van de ondergrond. Voor 5600 jaar ontstond de eerste strandwal met daarop al snel bewoning. De ene groep na de andere. Daaronder weer op 20 meter diepte ligt het oppervlak van Nederland van 10.000 jaar geleden en ook toen zwierven er mensen rond. Dit waren jagers en verzamelers. Op de bodem van de Noordzee worden hun werktuigen aangetroffen. Hier zijn ze onbereikbaar.

§ 5
door snede van de strandwal van Haarlem
vanaf de kruising Westelijke
randweg Pilslaan tot de Buitenrustbrug.

helemaal onderaan rond 3000 voor Christus de zee (1), daarboven zo'n 1000 jaar later de strandwal met links de zee en rechts een moerassig gebied waardoor het latere Spaarne zich een weg baant. Vervolgens (3) het jaar 25 na Christus: in het midden Romeinse soldaten, slechts wat eenvoudige huizen rond het Spaarne en links niet langer de zee, maar een vlak open landschap. Daarna (4) het jaar 1200: handelsschepen in het Spaarne en in het hart diverse houten bouwsels waaronder een tufstenen kerk en een grafelijke hof. Tot slot (5) het heden met links de parkeergarage aan de Raaks, centraal het stadhuis plus de Bavo en rechts de Waag en het Spaarne

Voor velen is GESCHIEDENIS een aaneenschakeling van schurkenstreken, voor anderen daarentegen interessant en zelfs boeiend.

Ameide, Vianen en Kennemerland hebben het geslacht van de Brederodes gemeen. Erfdochter Heilwich van Herlaar trouwde in 1373 met Hendrik II van Vianen en daardoor kwamen de steden Ameide en Vianen onder het gezag van de heren van Vianen.

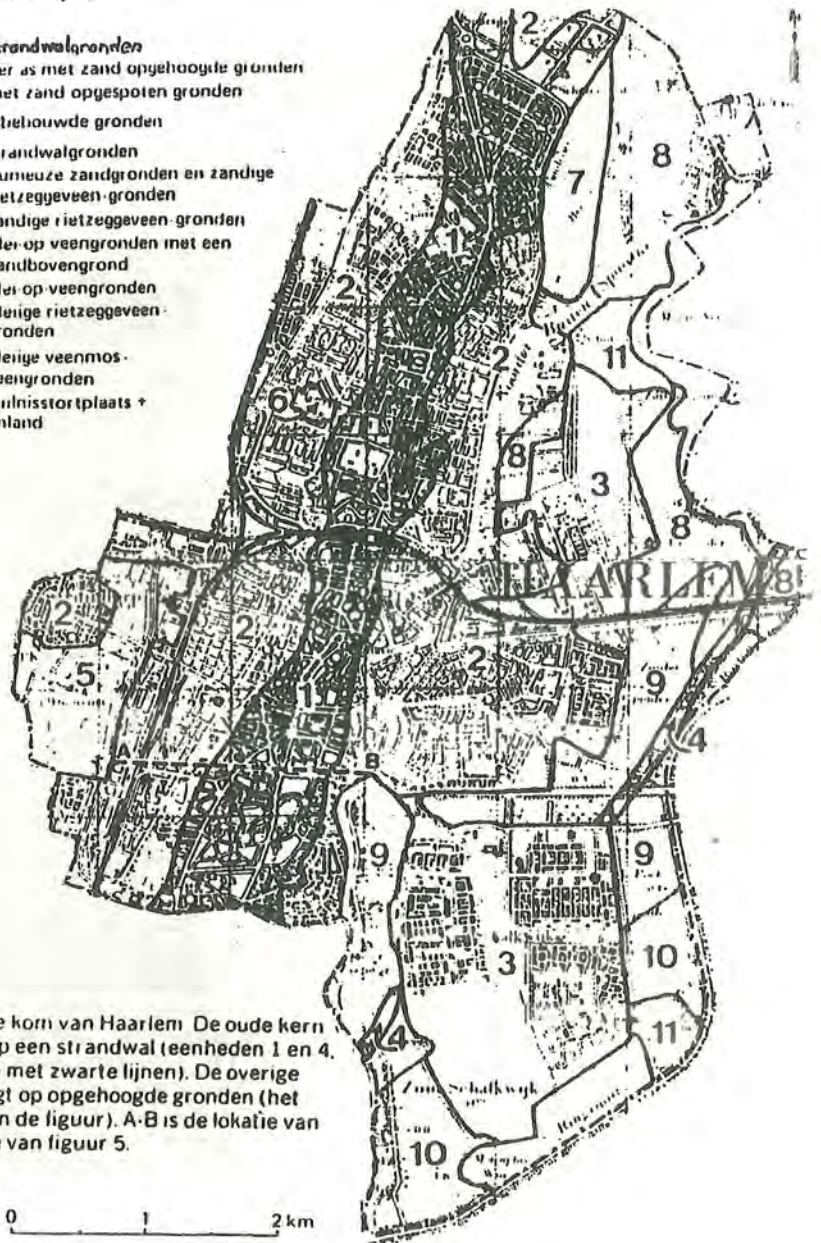
De erfdochter van Hendrik II van Vianen: Johanna van Ameide (ook wel Johanna van Vianen genoemd) trouwde in 1414 met Walraven I van Brederode (Kennemerland). Daarmee kwamen Ameide, Vianen en Kennemerland onder één geslacht, dat van de BREDERODES. Deze Walraven I is maar kort getrouwd geweest. Hij sneuvelde te Gorcum in de Arkelse Oorlogen. We weten dit uit kronieken, diplomata en handvesten. Deze zijn moeilijk te lezen en daarom worden de daden van graven, bisschoppen, hertogen en heren zeer verschillend uitgelegd.

IN CHRONOLOGISCHE VOLGORDE GAAN WE NU DOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE STAD.

Het centrum ligt op een strandwal. In de toelichting ziet men de situatie. Er woonden vóór 4500 jaar vissers, jagers en veehouders. Het is de STEENTIJD met de periode van de STANDVOETBEKER-cultuur (3000-2500 v.Chr.), gevolgd door de VLAARDINGER cultuur (3400-2600 v.Chr.).

- 1 strandwalgronden
- 2 per as met zand opgehoogte gronden
- 3 met zand opgespoten gronden
- Niet bebouwde gronden
- 4 strandwalgronden
- 5 humeuze zandgronden en zandige rietzeggeveen-gronden
- 6 zandige rietzeggeveen-gronden
- 7 klei-op veengronden met een zandbovengrond
- 8 klei-op veengronden
- 9 kleiige rietzeggeveen-gronden
- 10 kleiige veenmos-veengronden
- 11 vulnisstorplaats + onland

De ondergrond van Haarlem

De bebouwde kern van Haarlem De oude kern is gebouwd op een strandwal (eenheden 1 en 4, weer gegeven met zwarte lijnen). De overige bebouwing ligt op opgehoogde gronden (het grijze deel van de figuur). A-B is de lokatie van de doorsnede van figuur 5.

0 1 2 km

6

Holland staat voor HOUT-land of HOL-land. Beide namen wijzen op een dichtbegroeid moerassig gebied. Dit gold niet voor de duinstreek, waar de mensen zich danook vestigden. Ze hielden van droge voeten. Op een top van de oude duinen werden in 1963 duizenden scherven gevonden van een pre-romeinse nederzetting (ouderdom ongeveer 3000 jaar, dus BRONSTIJD). Daartussen lagen wervels van de steur. Het moet een hard bestaan geweest zijn al waren dan lucht, water en bodem nog schoon. De totale bevolking toen van het gebied dat nu Nederland heet wordt geschat op 10.000.

Ook onder restaurant Brinkman zijn sporen aangetroffen van oude bewoning (800 en 200 voor Chr), dus BRONSTIJD en IJZERTIJD. Ook jonger materiaal werd aangetroffen zoals een compleet paar snavelschoenen uit de ME. Bij de Burgwal bevonden zich de leerlooiers en daarom werden ook daar schoenen opgegraven. De stadsarcheoloog POLDERMANS kijkt verlangend naar de Bavo omdat hij onder die kerk een antwoord op brandende vragen verwacht, zoals wat stond er voor de Bavo en wat stond er daar weer voor? Haarlem is tenslotte een ruineheuvel of tell. De ene laag boven de andere. Na een grote brand bleven liggen de resten liggen. Het werd almetal één grote interessante vuilnisbelt. Bovendien was er regelmatig instuiving van zand vanuit de duinen.

Aan de Jansweg werden onlangs akkers uit 1800 v. Chr. gevonden met greppels, ploegsporen en vuurstenen pijlpunten; dus STEENTIJD.

Enkele jaren geleden werden de resten blootgelegd van een landbouwnederzetting in de ZUIDERPOLDER, van 2500 tot 2000 v. Chr, dus STEENTIJD. Paalgaten en zeer fraaie ploegsporen. Ook hier materiaal van jongere datum erboven of ertussen daterend uit de BRONSTIJD.

In Velserbroek kwam sinds 1980 veel materiaal uit STEEN, BRONS- en IJZERTIJD aan de oppervlakte. In een offergraf werd een compleet skelet van 3500 jaar oud gevonden. Tot de grafgraven behoorden o.a. gouden oorkingen. Het betrof een man van 1.85 m en volgens Wim Bosboom, die deze opgravingen leidt is er sprake geweest van een liefdevolle begrafenis.

WE ZIJN TOE AAN DE ROMEINSE TIJD

In deze streken heersten de Romeinen van 12 vóór tot 250 na Chr. Romeinse vondsten binnen de stad zijn tot heden onbekend. Wel in de onmiddellijke omgeving. Zowel Tacitus als Plinius schreven in hun ANNALEN over deze streek. Na WO II werden hun verhalen bevestigd door de vondst van het CASTELLUM FLEVUM, een fort tegen de Friezen. De bezetting bestond uit 500 man. Veel werd teruggevonden. In een waterput lag het skelet van een Romeinse soldaat met malienkolder en speer, loden slingerprojectielen, fibula's etc.. Komen we in het historisch museum dan kunnen we het van nabij zien. Kenmerkend zijn het terra sigillata en terra nigra aardewerk. Verder veel dakpannen.

DE TIJD VAN DE MEROVINGEN

Bij Noordwijk werd een gouden munt van 650 gevonden. Dit is vrijwel alles uit die tijd in deze streek. Omstreeks 700 voltrok zich een milieuramp door de ontbossing van de duinstreek. Het hout was nodig voor de woningbouw.

DE TIJD VAN KAREL DE GROTE

De vondsten op 5 plaatsen in de stad betreffen geïmporteerd aardewerk (Badorf en Mayen uit de Rijnstreek).

WE GAAN DOOR NAAR DE VROEGE ME

Er is een lijst van landgoederen van de St.-Maartenskerk te Utrecht, opgesteld tussen 918 en 948 waarin de plaats HARALEM wordt genoemd. Het is een zeer bekend document dat door veel plaatsen wordt aangehaald.

Omstreeks de 9e, 10e eeuw was Haarlem een vissersdorp aan het Spaarne en tevens een handelsplaats aan de heirbaan Noord-Zuid.

Toen de Noormannenvorst RORIK zijn macht in Kennemerland vestigde zullen de Haarlemse horige boeren aan hem schatting hebben betaald in plaats van aan de Maartenskerk te Utrecht.

De Graven van Holland moesten evenals de Romeinen duizend jaar eerder voortdurend strijd voeren tegen de Friezen. Zij bouwden de kastelen "Het Huis TEYLINGEN" bij LEIDEN en het "Huis te Brederode" bij Haarlem, beide kort na 1200. De geschiedenis van beide kastelen kenmerkt zich door belegering, inname, verwoesting en opbouw afgewisseld door korte perioden van rust en betrekkelijke welvaart. Zo werd het kasteel van Brederode tijdens de Hoekse en Kabeljouwse Twisten in 1426 verwoest door de Haarlemmers. Het werd gedeeltelijk hersteld in 1464 maar opnieuw verwoest in 1491 door Albrecht van Beieren. De Bredero's waren kort daarvoor (1484) verhuisd naar hun bezittingen in de Alblasserwaard (slot Batenstein bij Vianen). Wat er van het kasteel te Santpoort nog over was werd in 1573 door de Spanjaarden verwoest. Federik van Toledo, de Spaanse bevelhebber vreesde dat de geuzen het zouden gebruiken. Toen werd ook het Kasteel het HUIS te KLEEF vlakbij Haarlem opgeblazen. Pas in de vorige eeuw kwam er een initiatief tot restauratie van het Kasteel van Brederode. Men is daar tot heden mee bezig. De ruines van HET HUIS TE KLEEF werden pas de laatste jaren wat schoongemaakt en opgelapt.

Uit de onderste lagen van afvalputten, die uit de 11-e - 12-e eeuw dateren komen scherven van inheemse kogelpotten zowel als importgoed (Paffrath en Pingsdorf).

De Graaf van Holland verbleef regelmatig in Haarlem, vooral vanwege de jacht in de Hout en de duinen. Daardoor kon de oorspronkelijk kleine nederzetting zich gunstig ontwikkelen. WILLEM II verleende in 1245 stadsrecht. Men moet dit zien als een ERKENNING van een reeds BESTAANDE situatie. Op 't Sant (de tegenwoordige Grote Markt) werden ridderspelen gehouden.

DE KRUISTOCHTEN

Veel Haarlemmers vochten in 1219 aan de zijde van de Graaf van Holland mee in de 5-e kruistocht. Bij het beleg van de Egyptische stad Damiate streden ze samen samen met de Dokkumers. De vesting leek onneembaar maar door een list kwamen ze de stad binnen. Die list bestond hierin dat men een platform maakte tussen de toppen van 4 masten. Vandaar kon de haventoren besprongen worden. Er hangt een prachtig gobelin in het stadhuis waarop de gebeurtenis is afgebeeld. Het klokkenspel "de Damiaatjes" (naar deze geschiedenis genoemd) luiden elke avond van 20.45 tot 21.00 uur. Het gaat om 3 klokjes in 1559 door een particulier aan de stad geschonken. Omdat het op 10 september MONUMENTENDAG is krijgen we ze wellicht te horen tijdens de wandeling. Het stadswapen vertoont een zwaard en een kruis. Damiate was in 1219 en de stadsrechten werden verleend in 1245. Het is aannemelijk dat het wapen geïnspireerd werd door de kruistocht.

DE VOLLE ME

Na 1300 was de aanwezigheid van het Grafelijk Slot minder belangrijk geworden voor het bestaan van de poorters. De belangrijkste tak van nijverheid was de BIERBROUWERIJ. Men gebruikte het heldere Spaarnewater. Er stonden een 100 brouwerijen. Toen de kwaliteit van het water achteruit ging groef met de Brouwersvaart, de BROUWERSKOLK en de zogenaamde "BEEK". Van die beek bestaan nog enkele stukken. In de Brouwerskolk werd helder duinwater in schuiten geschept en naar Haarlem vervoerd. Met het verkopen van slecht bier riskeerde men de doodstraf. Het was immers de volksdrank. Verder was er linnenweverij en scheepsbouw (ook voor de export). Veel VLAAMSE arbeiders uit de lakenindustrie weken in het begin van de 14-e eeuw uit naar het Noorden. Door hun toedoen werd het een bloeiende tak van nijverheid. De stad werd te klein, de ene uitbreiding volgde op de andere. Uit die tijd stamt de Amsterdamse Poort (ca 1350). De gildes garandeerden kwaliteit en prijs maar ze leidden tot verstarring.

In 1313 wordt er voor het eerst over een St.-Bavokerk in Haarlem gesproken. Ze werd in 1328 door brand verwoest. In 1397 begon men aan de bouw van de huidige Bavo. Het koor werd vermoedelijk om de oude kerk heengebouwd. Dááronder weer ligt waarschijnlijk de tufsteen van een Romaans kerkje. Pas in 1502 was men toe aan de toren voor de Bavo. Steen bleek te zwaar, een dakruiter van hout met lood bekleed kwam gereed in 1519. De overbodig geworden stenen toren werd gebruikt voor de Bakenesser Kerk.

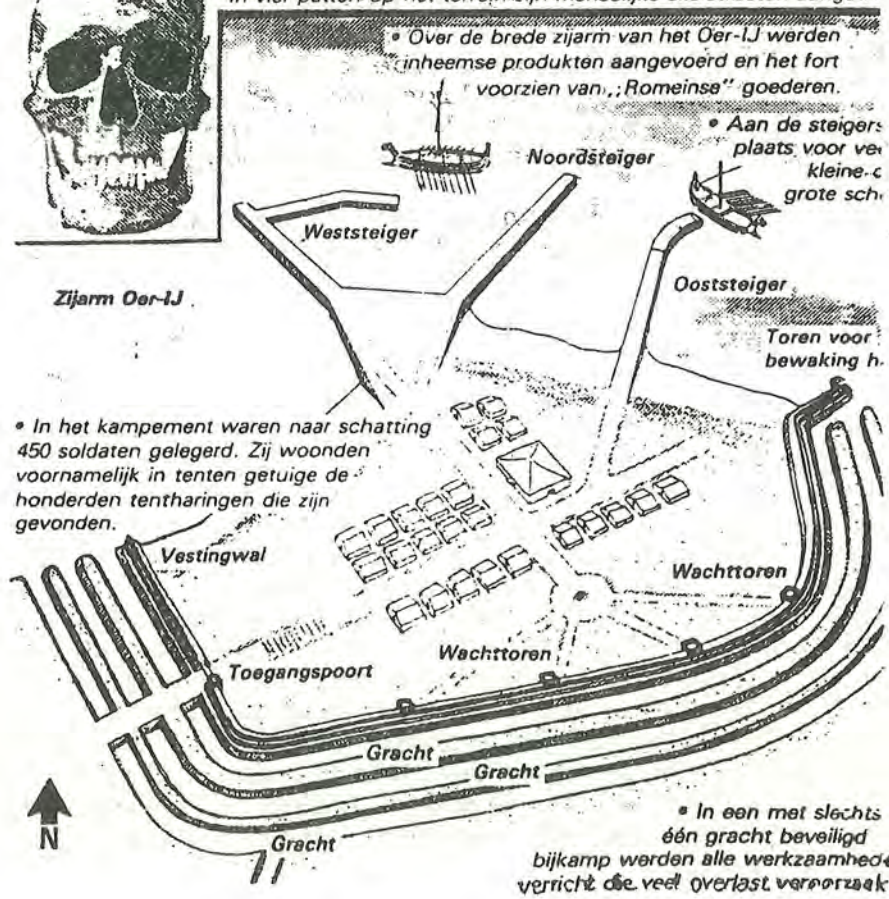

Zijarm Oer-IJ

• De schedel van een in een waterput aangetroffen Romeinse milit. In vier putten op het terrein zijn menselijke skeletresten aangetroffen.

• Over de brede zijarm van het Oer-IJ werden inheemse produkten aangevoerd en het fort voorzien van „Romeinse“ goederen.

• Aan de steigers plaats voor verkleine- en grote schepen.

• In het kampement waren naar schatting 450 soldaten gelegerd. Zij woonden voornamelijk in tenten getuige de honderden tentharingen die zijn gevonden.

• In een met slechts één gracht beveiligd bijkamp werden alle werkzaamheden verricht die veel overlast veroorzaakten.

In 1628 schreef Samuel Ampsing:
Ik wilde dat ik U sijn naam ook konde seggen,
die zelfs den grond van 't werk zo konstig wist te leggen,
Dit kan ik nu niet doen, syn naam is onbekend,
Maer sijn gebou vermaerd tot aen des werelds end.

Ampsing doelt op kerk en maker van deze gotische kathedraal van opvallend harmonische bouw.

De stad kreeg een Latijnse School in 1389, nu het Stedelijk Gymnasium en vanaf 1355 was er een jaarmarkt op 12 september. Er verrezen talloze kloosters en het hofje van Bakenes werd door de gilden gesticht.

Kerken en kloosters waren ondergronds verbonden door gangen. Wanneer men nu een huis koopt in de binnenstad is steevast de vraag: zitten er gangen onder? Zeer begeerd zijn ook de beerputten, die regelmatig aangetroffen worden onder de grasmat van de tuintjes. Ze leveren een schat aan materiaal.

Het Spaarne, dat oorspronkelijk veel breder was werd aangeploemt ten behoeve van de staduitbreiding. Zo werd binnen de stadsmuren ruimte geschapen voor nieuwbouw. Wanneer dit gedeelte door graafwerk open ligt verdringen zich de nieuwsgringen.

In de 13-e en 14-e eeuw wordt het aardewerk van Badorf en Pingsdorf verdrongen door dat van Andenne, Schinveld, Siegburg en Langenwehe. Ook komt er aardewerk uit Frankrijk. Voorts blijft het ruwe inheemse aardewerk in gebruik.

In de 15-e eeuw voelt men wel de terugslag van de strijd tussen het Beierse- en het Bourgondische Huis. De stad wordt in 1492 - de tijd van het Kaas-enBrood volk- zelfs failliet verklaard.

DE TIJD VAN OORLOG EN TEGENSLAG (1500 tot 1575)

Grote Pier verwoestte -in dienst van Karel van Gelre- de sluis bij Spaarndam in 1517, een ramp voor handel en scheepvaart. Ook werd de stad tot 2x toe geteisterd door de pest.

In 1549 bezocht prins Philips van Spanje de stad. Hij viel tegen. Een deftige, trotse, koude en afgemeten jongeman die zijn meer levenslustige en uitbundige Nederlandse onderdanen verachtte.

De reformatie bracht onrust. Tijdens de beeldenstorm van 1566 hield de vroedschap de kerkdeuren dicht zodat de BAVO ongedeerd bleef.

Tijdens de 80-jarige oorlog koos men na wikken en wegen de zijde van de prins. Dat heeft men -zoals bekend- geweten.

De Grote Kerk of BAVO kwam aan de aanhangers van de nieuwe religie maar de Rooms Katholieken werden door de autoriteiten met rust gelaten. De stad stond echter op de lijst van Alva en na Bergen, Mechelen, Zutphen en Naarden kwam Haarlem aan de beurt. Het werd een beleg van 7 maanden. In het memoriaalboek van Verwer staat het van dag tot dag beschreven, meestal treurig maar soms ook vermakelijk. Pogingen tot ontzet faalden, een vrijwilligersleger werd in de slag bij het MANPAD verstrooid. De Spanjaarden doodden na de inname meer dan 1700 militairen en burgers, waaronder Lancelot van Brederode. Deze was een kind, verwekt bij een Haarlemse maitresse door Hendrik van Brederode (de Grote Geus). Gelukkig had de vijand zoveel verliezen geleden dat de volgende steden Alkmaar en Leiden een beleg doorstonden.

Een vrijwel vergeten episode is de strijd van Vianen als haard van het protestantse verzet. De Grote Geus Hendrik van Brederode kreeg enkele kanonnen van de Prins van Oranje. De slag bij Jutphaas werd helaas verloren en de aanvoerder moest vluchten. Hij stierf korte tijd daarna. De Vianezen wilden dit bericht eerst niet geloven.

In 1576 was er een stadsbrand. Zowel in de bodem als op een stadsk kaart zijn de sporen te zien.

DE GOUDEN EEUW

(voor Haarlem van 1580-1680)

Een tijd van welvaart, wetenschap en kunst. Een nieuwe golf van Vlaamse immigranten brengt kennis en werkkraft. Schilders als Frans Hals, Judith Leyster, Adriaan Brouwer en Karel van Mander en de bouwmeester Lieven de Key. De laatste bouwt o.a. de toren van de Nieuwe Kerk en de VLEESHAL, beide in Hollandse Renaissance stijl. De Nieuwe Kerk torent ook heden nog boven de huizen uit. In de onderbouw herkennen sommigen gelijkenis met de ark van Mozes. Enkele jaren geleden werden onder de vloer van die Vleeshal vondsten gedaan uit de ME, o.a. een monnikskan. De fabriek van de Haarlemmer Olie floreerde. De Grote Houtstraat, de Barteljorisstraat (bekend uit het monopoliespel) zijn drukke straten. Haarlem wordt een stad van grote betekenis. Vreemdelingen roemen haar in reisbeschrijvingen.

Er was ondernemingsgeest. Geld werd belegd in de droogmakerijen. De stad werd een centrum van de tulpenteelt.

In 1631 werd de Amsterdamse en in 1651 de Leidsevaart gegraven.

Weer werden er hofjes gebouwd, bestemd voor vrouwen. Voor de mannen verrees een 'oudemannenhuis' aan het Gr.Heiligland, het tegenwoordige Frans Halsmuseum. Van de oorspronkelijk 60 hofjes zijn er nog 19 over. Ze zijn tot heden als woning zeer geliefd. De strenge reglementen tav levenswijze en godsdienst worden nu niet meer aangehouden.

Prins Maurits moest in 1618 ingrijpen toen Preciesen twisten met de Rekkelijken.

Na 1685 kwamen de hugenoten, vnl. zijdewevers, door de Zonnekoning uit Frankrijk verdreven. Ze brachten geld en kennis mee en waren zeer welkom. Ze assimileerden snel.

STILSTAND EN ACHTERUITGANG (1680-1870)

De concurrentie van Engeland maakte het de plaatselijke industrie zeer moeilijk met als gevolg werkloosheid en verpaupering. Het stadsbestuur was uitgegroeid tot een klasse van REGENTEN. Het stichten van hofjes ging echter door. Aan de Koudenhorn verrees een groot armenhuis.

De wetenschap bloeide. Teyler's museum werd gebouwd. Het was in korte tijd beroemd. Met harde Hollandse guldens kocht Martinus van Marum overal in Europa de mineralen, fossielen en natuurkundige instrumenten op. We lopen er helaas voorbij tenzij het regent. Daar vlakbij is de Waag. De opzet was gelijk aan die van Termei. Aan het Spaarne verrees een prachtig gebouw, bestemd voor een juffrouw alleen: Keetje Hodson. Eens vroeg een schipper haar hand maar hij werd afgewezen. Bij de Hout verrees het neo-classicistische gebouw van bankier Hope met de Laokoongroep ervoor; het gebouw WELGELEGEN. Het is nu provinciehuis.

In de Grote Kerk zien we een beeltenis van Daniel Cajanus, een reus van 2,5 meter, die stierf in 1745. Hij werd in de kerk begraven. Zijn beenderen zijn verloren gegaan.

In 1787 werden er verkiezingen gehouden, waarschijnlijk de eerste stad waar zoiets gebeurd is. De gekozen vroedschap hield het 1 maand uit. Toen kwamen de Pruisen en de patriotten moesten voor enkele jaren zwijgen.

In 1600 was er al sprake van de komst van Joden naar Haarlem. Het betrof rijke Portugezen. De stad wilde wel maar het aantal werd te gering geacht. Een tweede groep Joden, uit Duitsland afkomstig en straatarm arriveerde in 1730. Er is nog steeds een Joods kerkhof.

Bij de veldtocht van Lodewijk XIV in 1672-73 bleef Haarlem buiten schot.

DE FRANSE TIJD

Het was in Haarlem als overal elders: mooie verhalen van vrijheid, gelijkheid en broederschap maar de praktijk was armoe. Tijdens de bezetting hadden slechts 1000 mensen werk op een bevolking van 20.000. Velen leefden van voedseluitdelingen en uitkeringen.

Later kwam daarbij de censuur en de militaire dienst. Velen kwamen niet uit Rusland terug.

Lodewijk Napoleon, enkele jaren koning van Holland kocht het Paviljoen aan de Hout als paleis. Hij had gehoopt om -na de val van zijn broer- koning van Holland te blijven.

DE 19-e EEUW

Na de bevrijding van de Fransen bleef het lange jaren bij het oude, dit ondanks de komst van enkele Vlaamse textielfabrikanten. De nieuwe banen waren niet voor de Haarlemmers want die hadden hun vak verleerd; Belgen en Engelsen werden in dienst genomen. Er werd veel afgebroken in de stad. Alle poorten behalve de Amsterdamse verdwenen. Haarlem verloor veel van haar luister. De grachten werden alle gedempt vanwege de stank. Dit was te wijten aan de inpoldering van de Haarlemmermeer waardoor de afvoer in gedrang kwam.

Van Bilderdijk vindt men een gevelsteen in een huis aan de Grote Markt. Hij alléén echter kon de sfeer van Jan Salie niet keren. Die proeft men uit de Camera Obscura waar de koopman z'n nering sluit omdat hij nieuwe verkoopmethoden maar niks vindt. De schilderijen van Springer geven een goed beeld van de stad. Ondanks de afbraak blijft ze aantrekkelijk met trapgevels, grachten en stemmingsvolle straatgezichten.

Haarlem is steeds een stad van kunstenaars geweest. Enkele bekende namen uit de 19-eeuw zijn: Nicolaas Beets, van Lennep, Jacques van Looy, Frederik van Eeden. In Teyler's Museum hingen de schilderijen van de gebroeders KOEKOEK en van Springer.

Na 1870 kwam de industrialisatie. Die bracht welvaart en die leidde weer tot meer mensen. In 30 jaar ging het van 31 naar 65 duizend inwoners. De rijtuigenfabriek van 'Beynes' maakte treinwagons, Figuee hefkransen en de Centrale Werkplaats van de spoorwegen zorgde voor veel arbeidsplaatsen. Resultaat was stadsuitbreiding met deftige wijken als Ripperda en Kenau-park en verder massale volksbuurten.

Fraaie nieuwbouw verscheen. Het werd- zij het op een andere manier- een aantrekkelijke stad. Zocher werd met de aanleg van parken beroemd.

In de duinen bevonden zich vrij veel boerenbedrijven. De aardappellandjes zijn nu nog aan te wijzen. De mensen woonden er prachtig maar het was een keihard bestaan.

DE 20-e EEUW

De industrialisatie ging door. Aan het Spaarne maakte de metaalindustrie producten die hun weg vonden over de hele wereld. Droste werd bekend met de bonbons. Tot WO I ging het goed met de stad.

Maar de hollandse producten waren verkocht aan de Duitsers en daardoor werd er tijdens WO I in ons land honger geleden. Ik herinner me de woorden thuis wanneer we iets niet lustten. Dan werd verwezen naar de tijden van gebrek tijdens de OORLOG en daarmee werd WO I bedoeld.

De blije twintiger jaren gingen niet aan de stad voorbij. Bekend werd Lou Bandy met de strohoed. Het was een goede tijd voor de stad en de bewoners. De middenstand schiep mooie winkels. Haarlem werd een begrip. Tijdschriften kamen er vandaan met interessante artikelen zoals het blad OP DEN UITKIJK. Het verenigingsleven bloeide. Ik heb daarover gehoord van oudere mensen uit onze kerk.

Toen overviel de wereld de MALAISE van 30-40. Massawerkeloosheid en pure armoë bij velen. Ook de bedelaars kregen het moeilijk. Verbittering op politiek gebied. Maar wel activiteiten voor de avonden. Het jeugdwerk werd belangrijk gevonden. De zomerkampen kwamen op. De JAMBOREE in Vogelenzang was een nationaal evenement.

Tijdens WO II werd de stad getroffen door een 'vergissingsbombardement'. Huizen in die buurt zijn nog steeds lager in prijs vanwege de schade door de bommen aan de funderingen toegebracht.

Sinds 1950 gaat het crescendo. Steeds meer industrie, de Waarderpolder werd met bedrijven volgebouwd. CBS, Merck Sharp en Dohm, VNU. De stad werd alsmaar groter. Boeren moesten tot 2x toe van hun land. In 1967 telde Haarlem 170.000 inwoners. Door de bekende oorzaken (kinderbeperking en trek uit de stad) liep het aantal intussen terug naar 140.000

Nieuwbouw is er weinig meer. De stad is vol. Er wordt gerenoveerd en een ontstaan gat wordt gevuld met appartementen. Flats van de jaren 50 zijn vervangen door eengezinswoningen. Monumenten worden gerestaureerd.

De kunst bloeit als voorheen. Simon Vestdijk, Harry Mulisch, en Louis Ferron troffen de smaak van de massa. Godfried Bomans werd bekend in de stad en via de TV over het hele land.

De VVV voert campagnes onder het motto "Haarlem Bloemenstad". In de Grote Houtstraat kan men de bloemenmeisjes tegen komen. Daar is het overdag zo druk als in de dertiger jaren in TERMEI wanneer de muziek rondging. Men schuift voetjevoorvoetje voort. Op het plaveisel verkopen allochthonen hun waren. Een band uit PERU speelt meeslepemde muziek. Daartussendoor of er overheen een draaiorgel.

Overal vindt men verkoopplaatsen van schilderijen, galerie zus, galerie zo! De producten variëren van doodgewoon tot zeer vreemd, maar het blijft spannend.

De term bloemenstad ondervindt hierendaar critiek. Er is te weinig groen zegt men. Aan de randen van de stad echter kan men in de loop van het seizoen nog vele soorten wilde bloemen vinden. De gevels van de huizen worden opgefleurd met geraniums. Tot in het trottoir ziet men minituintjes.

Alles draait om werkgelegenheid. De woningnood is groot. Allochthonen stromen toe en krijgen de meer gewone huizen toegevozen. Haarlemse jongelui zoeken hun heil in de Haarlemmermeerpolder. Daar is werk (SCHIPHOL) en onderdak. Er wordt nog steeds "gekraakt".

Als "problemen" worden nu genoemd: de nieuwe armen, de daklozen en de zwerfjongeren. Daar wil men wat aan doen maar hoe en wat?

De directe omgeving van de stad is aantrekkelijk. De zee, de duinen, de polders, de bollenvelden.

Betrekkelijk weinig buitenlanders bezoeken de stad. De "kleine misdaad" en het "straatvuil" schrikken af. In de vreemde pers vindt men geen lofzangen op Haarlem meer.

Vriest het een poosje dan wordt er geschaatst op de singels en het Spaarne. Dan is de stad zeer mooi.

In de zomer komt de rijkdom voorbij. Honderden fraaie jachten zijn een lust voor het oog.

De interesse voor historie en bodemvondsten is groot. Er is een bloeiende afdeling van de Archeologische Werkgemeenschap. De stadsarcheoloog POLDERMANS bedenkt steeds nieuwe manieren om aan geld te komen opdat men vóór de bouw uit een opname kan doen. Ook houdt hij spreekuur voor de jeugd. Maastricht, Amsterdam en Haarlem en de laatste jaren ook Rotterdam doen veel aan archeologie.

In de jaren 50 werd de Westelijke Randweg aangelegd. De heer Friedrichs begon aan een verzameling pijpekoppen. Anderen determineerden scherven. Dit pionierswerk wordt tot heden met veel ijver voortgezet.

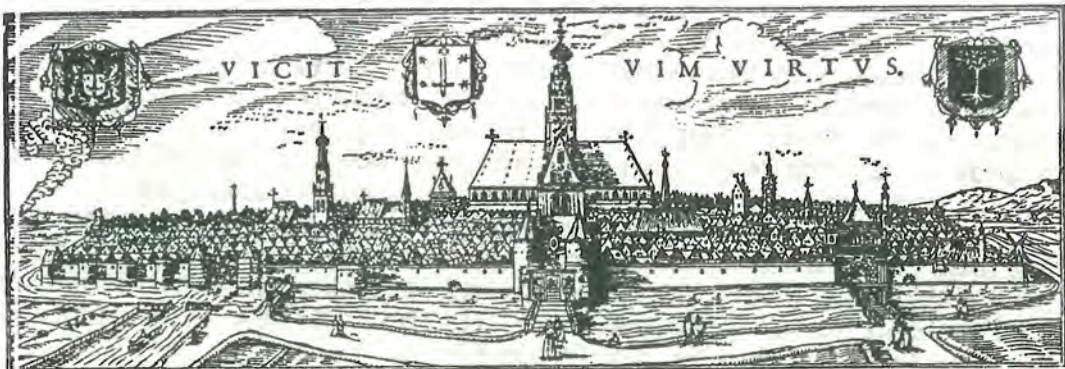
In de middag zien we DE HOUT, een echt bos tussen Haarlem en Heemstede, daterend van de vroege ME, totaal weggehakt door de Spanjaarden in 1573 en flink geschonden tijdens de hongervinter in 1945. Maar nu een stuk natuur dat de Haarlemmers na aan het hart ligt. Restaurant DREEFZICHT werd in 1839 door Zoicher gesticht.

Met deze excursie krijgt men een indruk van stad en omgeving.

Om het beter te zien moet men een keer terug komen.

P. van Toor.

(Lezing, gehouden op 29 augustus '94)

Cestileerd maar daardoor eens te meer veelzeggend: Haarlem als Bavo-stad, in 1596 getekend door Carel van Mander (1548-1606). De 'grote kerk' vat alles samen.

Haarlem!! Een stad vol historie: een bezoek meer dan waard!
(een verslag van de excursie)

Zaterdagmorgen 10 september half 9, de bus staat gereed bij Het Spant en kunnen we met een groep van 26 personen welgemoed aan ons geplande reisje naar Haarlem beginnen, waar we volgens planning een uur later arriveren.

Allereerst stoppen we bij de woonboot gelegen in het Spaarne, waar onze enthousiaste gids Peet van Toor al op ons zit te wachten. Van hier uit rijden we naar een parkeerplaats in de stad, om daar gelijk een wandeling te beginnen in deze mooie oude stad.

Al wat toegerust met de opgedane kennis tijdens de dia-presentatie met lezing over deze historische stad, natuurlijk ook gebracht door Peet van Toor in ons Raadhuisje op 29 augustus, was deze wandeling, doorspekt met de nodige enthousiaste voorlichting van onze gids, een ware onvergetelijke belevenis te noemen en arriveerden we volgens afspraak circa 10.45 uur in de overweldigende Bavo-kerk.

Hier wachtte ons allereerst een heerlijke kop koffie, wat na de toch wel vermoeiende wandeling ons zeer goed van pas kwam.

Terzelfder tijd hadden de heren Anton de Pauw en onze burgemeester Den Breejen het grote orgel beklommen en vergastten zij ons een half uur lang met prachtig passend orgelspel in deze sfeervolle devote omgeving. Van de daarop volgende rondleiding in de kerk ging eveneens veel bekoring uit.

Na al deze gedane zaken was het hoog tijd geworden voor het versterken van de inwendige mens en zijn we opgetrokken naar restaurant Brinkman, waar ons een smakelijke koffielunch wachtte en waar het goed toeven was.

De tijd ging echter door en we zijn gezwind weer in de bus gestapt richting Santpoort om daar de ruïne te bezoeken van het voormalige kasteel der roemruchte Heeren van Brederode, waarmee wij in vroeger eeuwen het nogal eens aan de stok hebben gehad.

Het bleek echter meer dan de moeite waard daar een uurtje te vertoeven en we kregen ruimschoots de gelegenheid om de drang naar historische kennis wat op te krikken.

Zoals gewoonlijk was de tijdsplanning weer behoorlijk overschreden en is daardoor een voorgenomen bezoek aan een museum en nog een kleine wandeling in de stad achterwege gebleven en zijn we rechtstreeks naar de Haarlemmerhout gereden, waar we na een kleine wandeling het Monument van Bonner hebben bezocht, voorstellende de figuren uit de Camera Obscura.

Vanuit deze fraaie bosrijke omgeving was eveneens zicht op het voormalige paleis van Koning Lodewijk Napoleon, die daar van 1808 tot 1810 zijn intrek had genomen.

Hier was tevens het restaurant Dreefzicht, waar we tot slot onder het genot van een drankje en versnapering weer wat op ons verhaal konden komen.

Inmiddels was het half 6 geworden en tijd om de terugreis te aanvaarden richting Ameide, waar we meer dan voldaan van deze excursie te half 7 zijn aangekomen.

Rest me nog te vertellen: diegene die verstek hebben laten gaan voor deze reis behoorlijk de boot hebben gemist!!!

voorzitter G. Streefkerk.

DE OORLOG

Driemaal is scheepsrecht.

Wat dat ook moge betekenen, wij houden ons eveneens hieraan. We zijn namelijk al druk in de weer met het derde boekje in de reeks: eerst het nijvere, daarna het verenigingsboekje en nu de oorlogsherinneringen.

Ter gelegenheid van de viering VIJFTIG JAAR VRIJ proberen we in een boekje het barre tijdvak 1939 - 1945 gestalte te geven.

Gek eigenlijk, als iemand van onze generatie het heeft over 'de oorlog', bedoelt hij of zij altijd de Tweede Wereldoorlog, terwijl de hele geschiedenis vol is met oorlogen voor en na '40-'45.

Of is dit alleszins verklaarbaar en daarom juist zinnig die ingreep in het bestaantje van onze twee-eenheid te ordenen?

De werktitel luidt:

"AMEIDE/TIENHOVEN TUSSEN RIJSOORD EN WAGENINGEN"

Dit moet u niet enkel aardrijkskundig, maar meer geschiedkundig zien, maar we nemen voor de goede orde wel een en ander mee wat aan de capitulatiebesprekingen in die Rijsoordse school voorafging en een en ander wat na het verdwijnen van die zgn. Nieuwe Orde (de capitulatie-ondertekening in hotel 'De Wereld' te Wageningen) in onze buurt voorviel.

Dat kunnen we echter niet geheel zonder uw hulp. Eenzijdigheid is niet juist. Een ieder heeft dit wolfsgetij op zijn eigen wijze beleefd, wij vormen daarop geen uitzondering, daarom zou het zo aardig dat we, behalve de belevenissen die we reeds op papier hebben ontvangen, nog meer herinneringen kregen. Mondelinge mogen ook, terwijl foto's, knipsels, stencils, pamfletten en overig illustratiemateriaal uit onze eigen omgeving zeer welkom zijn. Mocht er voldoende stof geleverd worden, dan zijn we voornemens om naast het genoemde boekwerkje ook een 'special' van ons Nieuwsblad uit te geven met persoonlijke herinneringen, wederwaardigheden, verhalen, enz.

En denkt u ook mee over de opzet van onze tentoonstelling?

Het secretariaat ziet gaarne reacties tegemoet:

Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, tel. 01836-2535.

Goed, maar eerst weer een verhaal, een fragment dat zou kunnen dienen voor het op te zetten boekje, als vervolg op wat we plaatsten in het Nieuwsblad, Jaargang 1993 no. 4 en het stuk uit Jaargang 1994 no. 1 over de vijf Meidagen in 1940:

13 MEI 1940

Neen, 't was geen vlucht, die U deed gaan,
Maar volgen, waar God riep;
'k Vraag niet, wat in U is doorstaan,
Een strijd, hoe zwaar, hoe diep.

Wij knielen naast en met U neer
Tot God de blik, de hand;
Geef Neerland aan Oranje weer,
Oranje aan Nederland.

En kome dan, wat komen mag,
W' aanbidden, zwijgen stil
De nacht zij zwart, omfloerst de dag,
Geschiede, Heer, Uw wil.

DE EERSTE FASE VAN DE BEZETTING

Het hart van Rotterdam is verwoest, uit de smeulende puinhopen kringelt nog de rook naar buiten, terwijl nog steeds overlevenden wanhopig zoeken naar bedolven slachtoffers. Nederland heeft de ongelijke strijd wel moeten opgeven. Daadwerkelijke hulp van geallieerde zijde is vrijwel uitgebleven. Slechts enkele futiele Franse eskadrons kwamen m.n. in Zeeland in het geweer. Om verder bloedvergieten te voorkomen en de burgerbevolking te sparen heeft onze opperbevelhebber, generaal Winkelman, die tevens na 13 mei de regeermacht had, gemeend de wapens te moeten neerleggen. Zeker toen de vijand had bedreigd eveneens Utrecht en andere grote bevolkingscentra plat te gooien.

"Ik (dat is de dichteres Clara Eggink)
wend mij naar de waterkant,
de schepen liggen leeggebrand
het water, d'eeuwenoude baan,
voert bloed en roet naar d'oceaan..."

En de wind? Die doet asvlokken en halfverschroeide papiersnipers waaiëren over de Waard tot in onze dorpen toe. Evenzo wilde geruchten over niet te tellen aantallen slachtoffers van het lombardement gister op Rotterdam doen mee de ronde. Het doet ons gruwen: wat moet je je daarbij voorstellen? En vergeet niet dat voor-oorlogs voor menig inwoner van Ameide en Tienhoven dat de stad was.

Tussen haakjes: misschien op Gorkum na, dat een directe busverbinding had met Ameide en een maandagse markt, maar wie in de gelegenheid was eens een daagje te gaan städten, welja die nam de Kuilenburgse boot toch naar Rotterdam.

Enne Utrecht lag toentertijd nog helemaal uit de richting, zeker toen er nog geen sprake was van een brug bij Vianen.

Het silhouet van 't stille Ameide.

De hele nacht van 14 op 15 mei blijft het rumoerig. Ook de Waardbewoners en hun duizenden evacuë(e)s proberen in slaap te komen, wat niet makkelijk lukt. In alle vroegte stommelt zo'n gezellige dikke Nieuwpoortse moeke, bij wie een stuk of zes van Wagenings huis en haard verdrevenen onderdak hadden gevonden, de trap op. Ze wil haar gasten ondanks alle ellende toch een goeie morgen wensen en struikelend over de veldbedden koerst ze op de stoel af, die nog net een staanplaatsje heeft gekregen tussen de troep. Ze begroet de opgeschrikte slapers met de uitroep: 'Nou benneme Duitsers', en ploft tegelijk bovenop de stapel kleren en omaatjes bril, die als eerste bezettingsslachtoffer, dwars doormidden breekt. Er zal nog meer sneuvelen in de komende jaren...

De eerste periode onder de bezetting is er één geweest vol van verwarring en onzekerheid. Het vertrek van Wilhelmina en haar regering op 13 mei naar Engeland heeft een weinig verheffende indruk nagelaten en de vraag naar de zin ervan gaf vlak na de capitulatie aanleiding tot heel wat teleurstelling en ontstemming. Pas geleidelijk aan is het tot onze verslagen Hollandse harten doorgedrongen dat het besluit staatkundig niettemin juist en gelukkig is geweest. Het zgn. Brandplaatje met de beeltenis van onze vorstin erop en het gedicht van haar hofprediker Ds. W.L. Welter, clandestien verspreid, heeft destijds op ons allen diepe indruk gemaakt en veel respect opgeroepen.

De leden van de N.S.B. uit ons midden, -ik zie het nog voor me- in de oorlogsdagen als een soort krijgsgevangenen op legerwagens door Nederlandse militairen met geweer in de aanslag opgepakt, kwamen zonder mankeren weer vrij. Ouders, echtgenotes, verloofdes, geliefdes, enz. wachtten met smart op bericht van hun jongens te velde.

Onze evacués vertrokken weer naar hun eigen woonplaats, het geteisterde Wageningen. Voor hen in de plaats kregen we stromen Nederlandse militairen die gelegerd waren op en rondom de Grebbeberg hier. Het waren vooral cavaleristen met hun paarden, die hier tijdelijk verblijf zochten. Voor de standplaats van hun keukenwagens en opslag werden zij bij boer Verboom op Amalia's Hoeve geïnstalleerd, hele drommen ingekwartierd o.a. bij Spek op de Hoogewaard en bij Bertus Bouwmeester in Tienhoven, wachtend op tijding en die kwam onverwacht snel. Het niet in krijgsgevangenschap afvoeren van onze soldaten was een ongekennde daad en daarmee leek het gewonen leventje zijn normale gang te nemen. Men hervatte het werk, de scholen draaiden weer.

Het mooie weer in de zomer van '40, hoewel zakelijk van weinig betekenis, heeft de stemming in die dagen gunstig geïnvoled. Minder positief kwamen de weinig gelukkige uitlatingen van Colijn over. Deze ex-minister-president schreef in juni 1940 de brochure: "Op de grens van twee werelden", waarin hij de bevolking opriep zich te schikken in de Duitse bezetting. Een anti-revolutionair die zo onder de indruk was van het machtsvertoon der moffen dat hij van mening was dat deze de oorlog weldra zouden winnen! Niettemin is hij tot andere gedachten gekomen en werd hij in '43 gevangelijk weggevoerd.

Van de Duitsers zelf was bij ons op het platteland vooralsnog weinig te merken. Wel fronste menigeen de wenkbrauwen toen de naam van Seyss Inquart viel als de toekomstige rijkscommissaris, zeker wanneer je wist van de rol die deze Oostenrijker had gespeeld bij de inlijving van diens vaderland bij Duitsland. Toen hij de benoeming op zak had, berichtte hij zijn vrouw in Oostenrijk: 'De Führer wil dat ik tulpen ga planten'. Hij besepte toen stellig nog niet hoe in de komende vijf jaar zijn tegenstanders gebruik zouden maken van een zelfde soort geheimtaal gericht tegen de Duitse dictatuur.

Op 29 mei hield deze, Hitlers zetbaas, zijn installatierede in de Haagse Ridderzaal, ja-ja, waarin hij o.a. beweerde niet gekomen te zijn om ons volk zijn vrijheid te ontnemen en ook niet de bedoeling had Nederland zijn politieke overtuiging op te dringen.

Die woorden klonken betrekkelijk geruststellend, maar wat zouden zijn daden zijn? Heel politiek wilde hij niet te hard van stapel lopen, maar al gauw bleek het ware gezicht van de nazi's: een stuk prikkelbaarder en kleingeestiger dan ze zich voordeden.

Een week bezetting heeft al de kop gekost van alle postduiven: die zielepoten moeten onverwijld afgemaakt worden. Of dit in ons dorp ook gebeurd is, wie weet dat?

Evenzo wordt iedere 'nachtbraker' vogelvrij verklaard: wie zich tussen 's avonds elf en 's morgens vier uur buiten waagt, wordt opgepikt en in staat van beschuldiging gesteld.

Alle politieke partijen en vakverenigingen werden verboden, evenals de radio-organisaties, behalve natuurlijk de N.S.B. Voorts bemoeien ze zich met onze media zoals radio, boek, krant en film. Zo moeten uit schoolboekjes allerlei bladzijden verwijderd of regels zwart gemaakt worden - en wij nieuwsgierige Aagjes maar proberen er achter te komen wat daar wel gestaan zou hebben!- De scholen krijgen lijsten van liederen, verboden te zingen, zelfs te vaderlandslievend klinkende straatnamen worden vervangen.

Voor een anjer in je knoopsgat steken op 29 juni loop je een flinke boete op, of zelfs meer gevaar. Nu liep dat in onze regio niet zo'n vaart; herinnert u zich bijvoorbeeld nog dat er dorpsgenoten waren die uitgerekend op 31 augustus het hoognodig vonden hun vlag te wassen en buiten te drogen te hangen? Grapjes maken op de naam van die hinkende handlanger Seyss - elkeen had 't over zes-en-een-kwart was ongeveer majesteitsschennis.

Wel aardig te vermelden hoe dat 6 1/4 gemeengoed is geworden. In een Snip en Snap-revue van Willy Walden en Piet Muyselaar werd een scène opgevoerd over hoedjes passen. Zegt de een tegen de ander, nadat die het hoofddekseel gepast heeft en in de hoed gekeken heeft: " Nee, zes en een kwart is mijn maat niet!". Zoiets kon gebeuren in het begin van de bezetting, maar dit soort grapjassen verdween weldra van het toneel en dergelijke programma's uit de ether, of kwamen onder strenge censuur.

Seyss-Inquart

Voor uw agenda:

We willen alvast een vooruitblik werpen op de komende activiteiten van onze Vereniging.

- Paardenmarkt:

We hopen u allemaal zo veel mogelijk te ontmoeten in onze kraam, waar u weer mee kunt doen aan het raadspel.

Natuurlijk vindt u daar ook het nieuwe boekje te koop, dat elders in deze krant al is aangeprezen.

Mocht u het boekje mis lopen, dan is het altijd nog te verkrijgen bij R.G. Smith, Nieuwstraat 1.

- Lezing op 24 november:

De heer J. Mulder uit Oosterhout (Gld.) zal komen vertellen over "Het Rivierenlandschap vanaf Arnhem - Ameide".

We hebben in de loop der jaren al meer lezingen gehoord over het ons omringende water in vroeger tijden, maar dit belooft toch weer iets heel anders te worden!

Een nadere uitnodiging kunt u nog tegemoet zien, maar noteert u de datum vast!

Nieuwe leden!

Het gaat heel erg goed met het ledenaantal van de Vereniging.

We konden weer een 7-tal nieuwe leden verwelkomen en het aantal ligt inmiddels al op 122!

De nieuwe leden zijn:

A.A. van der Ham, Ameide

H. van Mill/L. Brouwer, Ameide

J. de Kruijk. Ameide

J.A. Kars, Tienhoven

G. Groenendijk, Ameide

S. Hanemaayer, Tienhoven

A.M. de Jonge, Ameide

We hopen van harte dat deze nieuwe leden zich bij ons thuis zullen voelen en dat de Vereniging iets voor hen kan betekenen!

